

REGISTERBLAD

Namn och datum: K Larsson (880627), Jeanette Erlandsson (000515), Staffan Bengtsson (000829)

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I HALLANDS LÄN

Områdesnummer och namn: NN 17 STOREMOSSEN - FÄRGÅN

Kommun: Hylte

Karta: 5 C S0, 5 D SV

Läge:

Areal: 620

Naturgeografisk region: 11 Sydsvenska höglandet och smålandsterrängens myrrika västsida

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m .

Riksvärde

Geovetenskap	
Våtmarkskomplex	Fauna

Värdeomdöme: Store mosse är ett framstående och representativt exempel på en stor och tydligt excentrisk mosse. Nissans meanderlopp och de fågelrika översvämningsmarkerna utmed Färgån utgör tillsammans med Store mosse ett mycket värdefullt och ostört våtmarkskomplex. Objektets storlek, mångformighet och orördhet bidrar till detta. Botaniska värden finns bland annat på Byås backar.

Huvudkriterier:

A Framstående exempel på excentrisk mosse

B Väsentligen opåverkad myr

D Mycket rik flora

Förutsättningar för bevarande: Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, torvtäkt samt ny vattenreglering och dämning. Värdet påverkas negativt av t ex skogsbruk, luftledning, vägbyggnad, gödsling och kalkning. Avverkning av sump- och kantskogar kan skada naturvärdena. Lövskogarna på Byås backar bevaras.

Säkerställande:

- Del av området (139 ha) inköpt av naturvårdsfonden och avses att avsättas som naturreservat.
- Store mosse-Färgån (SE0510095) är av regeringen godkänt Natura 2000-område (SPA/pSCI).

Områdets huvuddrag: Store mosse-Färgån utgörs av ett mångformigt våtmarkskomplex samt den uppstickande bergknallen med Byås backar. Berggrunden vid Byås backar består av dioritskiffer. Jordarterna är främst torv och isälvsavlagringar.

Store mosse är en ca 300 ha stor kupolformad mosse med excentrisk uppbyggnad. Den centrala delen är rik på stora lösbottenhöljor, medan tuvsträngar bildar ett bågformigt mönster i periferin. Mossens höjdpunkt är förskjuten åt nordost. Mossen är helt öppen med undantag för de tallbevuxna kantzonerna.

I nordvästra delen ansluter Nissan som här skurit sig igenom grus- och sandavlagringar och bildar en serie meandrar och avsnörda korvsjöar längs denna sträcka. De av korvsjöar bildade öarnas form anges av deras slående namn: Hästakroken, Hästskoveken och Kolapåsen. Sumpskog av tall och framför allt klippal överväger på den rena mosanden, som stundtals är översvämmad, björk och ek tillkommer på högre väl-dränerad mark. Öppna ängspartier är ännu ställvis betade. Baksippa förekommer rikligt, bland annat vid Nissaryds skans.

Från söder rinner Färgån ut i Nissan. Regleringen av Nissan vid Hyltebruk har höjt Färgåns vattennivå avsevärt, varvid mader och strandängar dränkts och en mosaik av vassar och öppna vattenytor har bildats. Vegetationen utgörs till största delen av starrkärr och starrvassar. Söder om vägbron finns också sumpskog av tall och björk.

Fågellivet är rikt. I Färgåns översvämningsmarker häckar bland annat bläsand, rörhöna, knölsvan och grönbena och området är en viktig rastplats för änder, gäss, sångsvan och vadare. På Store mosse finns bl a spelplats för orre och häckande ljungpipare, storspov och grönbena.

På Byås backar, invid Färgån, finns ett väl bevarat kulturlandskap samt lundartade lövskogar med vidkroniga ekar, ett flertal gamla och tidigare hamlade lindar, rikligt med hassel samt i övrigt inslag av lind, lönn och asp. Dioritskiffern har givit förutsättningar för en rik flora med bl a blåsippa, vårlök och vätteros.

Längst upp i norr ligger Nissaryds skans, en befästningsanläggning uppförd på 1600-talet för att försvara Sveriges gräns mot Danmark. Skansen är restaurerad och skyddad som fornminne. Utefter Nissan och vid Färgåns utlopp finns stenåldersboplatser och gravar.

Anmärkningar: Klass I-område i våtmarksinventeringen över länet, VMI ID 05C4J06.

Natur i Hallands län: område nr 332, 333 och 334.

Store mosse ingår i Myrskyddsplan för Sverige.

Referenser: *Forslund, M. och Rundlöf, S. 1984. Inventering av våtmarker i Hallands län. Länsstyrelsens meddelande nr 1985:1.*

Länsstyrelsen, 1977. Natur i Hallands län.

Naturvårdsverket 1994. Myrskyddsplan för Sverige.

Länsstyrelsen, 1988. Områden av riksintresse för naturvård - Hallands län.

Program för kulturminnesvård, Hylte kommun.